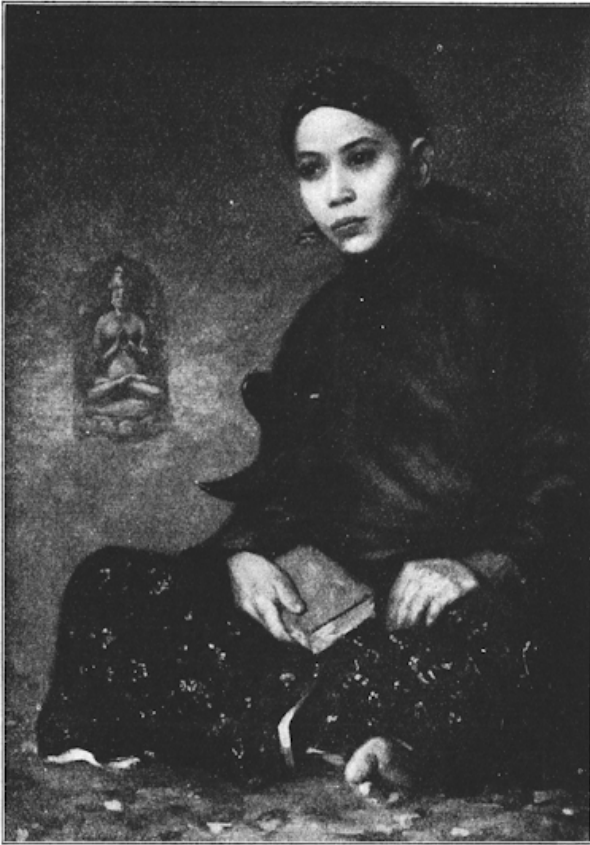

Noto Soeroto.

LEZER, het geeft niets of gij mijn fluisteringen niet ten volle verstaat.

Wellicht wekt de zoete geur der tjempaka bij u de herinnering op aan de aromen van uw eigen lievelingsbloemen.

Wellicht klinkt een nauw hoorbaar gefluisterd woord in uw ooren als de klank van een welbekenden naam.

En misschien verneemt gij achter de vaagheid mijner aarzelende fluisteringen de heerlijkst-zekere bevestigingen van het schoone geheimenis van uw eigen leven."

Zóó dicht Noto Soeroto in „Fluisteringen van den Avondwind.”¹⁾

Misschien, ja, zeker, zullen zij, die van deze verzen kennis nemen, zeggen: Ja, *ten volle* verstaan wij deze fluisteringen niet.

Hoe zou dit ook mogelijk zijn?

Welke dichter verstaan wij *ten volle*? Elke dichter immers heeft te worstelen met het

¹⁾ Uitgave N.V. „Adi-Poestaka”, 's-Gravenhage.

stugge woord-materiaal. Zou het goed zijn, dan zou hij zijn verzen *onmiddellijk* in onze ziel moeten overgieten, zonder eenige tusschenschakel. Dat nu is niet mogelijk. Altijd blijft daar het woord, het teeken, dat zeer zeker, als hulpmiddel kan dienst doen, maar dat toch steeds een gebrekkig hulpmiddel is.

Dat wordt door alle dichters zeer sterk gevoeld. Hoeveel moeite is er niet gedaan, om aan dit woord-materiaal te ontkomen. In plaats van het woord, heeft men de *klank* willen gebruiken, zij het dan *naast* het woord of geheel *in plaats van* het woord. Maar wat men ook gepoogd heeft, het baat niet. Zelfs als men heeft teruggegrepen naar de oerklanken (iets wat uit den aard der zaak onmogelijk is) altijd weer is men genoodzaakt geweest, te werken met *materiaal*, en altijd weer is men tot de conclusie gekomen, dat, wat men ook doet, het lied, dat in het hart van den dichter geboren wordt, wèl vorm kan nemen, maar dan ook, aan dien vorm, die altijd gebrekkig zal zijn, gebonden is.

Zoo is het dan niet mogelijk, het lied van eenigen dichter te genieten, zooals het geboren werd in zijn ziel. Wij ontvangen niets anders dan het hoorbaar geworden lied, dat is het lied, in een gebrekkigen vorm gegoten.

Wanneer we nu echter te doen hebben met een dichter als Noto Soeroto, wordt het verstaan van het lied nog moeilijker. Want hij staat zoo ver van ons af. Wij weten zoo weinig van de ziel van den Indiër. En als hij nu zijn lied weergeeft in woorden, mogen wij bedenken, dat het woord voor hem van een geheel andere beteekenis is als voor ons. Als hij zijn lied vastlegt in klanken, wil hij ons daardoor heel iets anders voelbaar maken, dan wij kunnen vermoeden. Als hij grijpt naar beelden, dan is dat voor hem veel meer, dan het ooit voor ons zijn kan.

Ach, wij spreken van beelden en van verbeeldingen. Maar Noto Soeroto zal spreken van *werkelijkheden*.

„Daar is geen één liefdegedachte, die niet haar doel bereikt.

Liefste, ik ontvang uwe gedachten des ochtends in de gouden rimpeling van het water, des avonds in het vallen van een geurig bloemblad, des nachts in den glans van een verschietende ster.”

En wederom:

„Als ik mijn oogen opsla naar den nachtelijken

hemel met zijn millioenen sterren, dan is het mij te moede als zag ik de schittering van twee traandruppels aan lange wimpers.

Het gelaat is verborgen achter een opengeslagen boek; maar ik kan den titel niet lezen en ik weet niet, wat er in dat boek geschreven staat."

Heel de natuur is voor Noto Soeroto meer levend, meer *bewust*-levend dan voor ons. Hij gebruikt het natuurleven niet slechts als *beeld*, niet in de eerste plaats als beeld; wij zouden willen zeggen: hij gebruikt de natuur veel meer *ter vergelijking*.

Ook ziet hij den mensch als volstrekt een met de schepping rondom.

Zelfs als we dit alles weten, zullen we toch bij het lezen dezer verzen tot de ervaring komen: We luisteren wel, we voelen ons gevangen genomen door deze fluisteringen, maar we moeten

vragen: Vanwaar? Waarheen? En we kunnen het lied van dezen dichter slechts zeer ten deele verstaan.

Dit neemt niet weg, dat we er goed aan zullen doen, naar die fluisteringen te luisteren. Want in het bijzondere is steeds het algemeene en, hoe onvolkomen dan ook deze liederen tot ons komen, ze komen uit de ziel van een *mensch*, onzer in den diepsten grond één.

Ja, hier is poëzie, hier is *het lied*. En wij, die misschien zoo prat gaan op onze dichters, dichters toch van een christennatie, doen er goed aan, in stilte te luisteren naar de fluisteringen van een menschenziel, ver van ons weg, over zee.

Wij zullen toch door deze liederen *iets* leeren verstaan, ook van de ziel van Indië, die tot ons naderen wil.

K.

Rabindranath Tagore (links), de leermeester van Noto Soeroto, op bezoek bij Prins Mankoe Nagoro VII te Soerakarta.